

19.11.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**19 Kasım 2021
Cuma**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

19 Kasım 2021 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Orman Genel Müdürlüğünün Taşra Teşkilatında Düzenleme Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4813)

— Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Dolu ve Boş Kadrolarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar: 2021/543)

YÖNETMELİKLER

— Özelleştirme İdaresi Başkanlığı İhale Yönetmeliği (İdari Bütçe)'nin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

— Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Disiplin Amirleri Yönetmeliği

KURUL KARARLARI

— Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulunun 02/09/2021 Tarihli ve 2021/01 Sayılı Kararı

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 18/11/2021 Tarihli ve 10567, 10568, 10569 ve 10570 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

— Yargıtay 9. Hukuk Dairesine Ait Kararlar

Merkez Bankası 'indirimde devam' dedi

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, 5 dakika gecikmeyle açıkladığı faiz kararında 'indirimde devam' dedi. Politika faizi 100 baz puan düşürülerek yüzde 15'e çekildi. TCMB, faiz indirimine yılın son ayında devam edeceği sinyalini verdi.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (PPK) kasım ayı toplantısında piyasa beklentilerine paralel faizi 100 baz puan indirdi ve yüzde 15'e çekti. Tarihinde ilk kez PPK kararı saat 14'te değil 5 dakika gecikmeli olarak açıklandı. Analistler beklenti 100 baz puanlık indirim olsa da metinde yine ucu açık ifadelere yer verildiği, faiz indirimlerinin sonuna gelindiğine yönelik ne sinyal ne de mesaj verilmediği ve net yönlendirme yapılmadığı için TL'de zayıflığın ve güç kaybının süreceği görüşünde.

5 dakika geciken karar

PPK kararı için piyasalar nefesini tutmuş beklerken hiç rastlanmayan bir şey de yaşandı ve saat 14'te açıklanması beklenen karar ancak saat 14.05'te yayımlandı. Analistler bu gecikmenin bile bir iletişim zafiyeti oluşturduğuna dikkat çekerken Merkez Bankası'nın bir süredir iletişim kazaları yaşadığına da işaret etti.

Karar metninde gelişmiş ülkelerin enflasyonda yükselişin ekim ayı PPK metninden farklı olarak beklenenden uzun sürebileceği değerlendirilmesine yer verilirken tıpkı

ekim metninde olduğu gibi gelişmiş ülke merkez bankaları destekleyici parasal duruşlarını sürdürmekte, varlık alım programlarına devam ettiği yer aldı. Ancak Fed varlık alımlarının azaltılmasına ilişkin tapering sürecinin başlayacağına ilişkin mesajları bulunuyordu.

Metinde yine yurtiçinde iktisadi faaliyetin dış talebin etkisiyle güçlü seyrettiği belirtilirken “İhracattaki güçlü artış eğilimiyle yılın geri kalanında yıllıklandırılmış cari işlemler dengesindeki iyileşmenin sürmesi beklenmekte, bu eğilimin güçlenerek devam etmesi fiyat istikrarı hedefi için önem arz etmektedir” denildi ve yine cari açığındaki düzelmeye ilişkin yönlendirme metinde yer aldı.

Ticari kredilerde olumlu etki görüldü

Enflasyonda artışa ilişkin ithalat fiyatları artışı, arz yönlü unsurlar ve talep gelişmelerinin etkili olduğu kaydedilen metinde para politikası duruşunda yapılan güncellemenin yani faiz indirimlerinin ticari krediler üzerinde olumlu etkileri görülmeye başlandığı dile getirildi. Bireysel kredilerle ilgili gelişmelerin takip edildiği yer alan metinde “Kurul, para politikasının etkileyebildiği talep unsurları, çekirdek enflasyon gelişmeleri ve arz şoklarının yarattığı etkilerin ayrıştırılmasına yönelik analizleri değerlendirerek politika faizinin 100 baz puan indirilerek yüzde 15 olarak belirlenmesine karar vermiştir. Kurul, arz yönlü ve para politikası etki alanı dışındaki faktörlerin fiyat artışları üzerinde oluşturduğu geçici etkilerin 2022 yılının ilk yarısı boyunca da etkisini sürdürmesini beklemektedir. Kurul, bu etkilerin ima ettiği sınırlı alanın kullanımını aralık ayında tamamlamayı değerlendirecektir” denildi.

Dolar/TL’de yılsonu 11.30-11.50 seviyeleri

En tartışılan mesaj da ekim metninden farklı olarak kasım metnine eklenen bu son iki cümle oldu. Enflasyondaki artışın geçici etkilerinin 2022 yılı ilk yarısı boyunca sürebileceğini söyleyen Merkez Bankası, ekim metnine eklediği sınırlı alanın ise aralıkta kullanımının tamamlamayı değerlendireceğini söyledi. Bu ifadeler de piyasa tarafından net bir yönlendirme yapılmadığı yorumlarına yol açtı ve çoğu analist aralık ayında da 100 baz puan indirimin geleceği vurgusunu yaptı. 2022’nin ilk aylarında ise faiz indirim sürecinin sona erip ermeyeceğine ilişkin de mesaj verilmediğini kaydeden analistler TL’deki değer kaybının durdurulmasının çok da mümkün görülmediğine dikkat çekti. Politika faizinin yılı yüzde 14 seviyesinde tamamlamasını bekleyen analistler dolar/TL’de yılsonu için de 11.30-11.50 lira seviyelerinin konuşulmaya başladığına da işaret etti.

Günü Asya piyasalarındaki 10.98 liralık rekor ile karşılayan dolar/TL karar öncesinde 10.50 liranın altına kadar gerilemişti. Karar sonrası önce 10.70 lirayı aşan dolar/TL indirimlerin ucunun açık olduğunun piyasa tarafından değerlendirilmesi sonrasında ise yeniden yükseldi. Dolar 11,10 seviyesini aşarken, Euro/TL 12,60’ın üzerine çıktı.

EKONOMİSTLER KARARI NASIL YORUMLADI?

Piyasa fiyatlaması oldukça kötüleşti

Dünya Gazetesi Yazarı Tuğrul Belli: Piyasa beklentileri 100 baz puanda şekillenmişti hatta hafta başında şekillenmişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın önceki günkü konuşmasıyla beraber 100 baz puanın üzerinde bile beklenti oluşmaya başlamıştı. Her ne kadar 100 baz puan satın alındı gibi gözükse de kurun geldiği seviyeler hala piyasa oyuncularının bir parça daha iyimser kaldığını gösteriyor. Kurdaki artışın diğer nedeni de açıklanan metinde aralık ayına ilişkin hatta ileriye ilişkin bir faiz indirimi olasılığının da devam ettiğini gösteriyor net şekilde. Bu etkilerin ima ettiği sınırlı alanın kullanımını tamamlamayı değerlendirecektir demek en azından aralık ayında da indirim beklenecek. Piyasa fiyatlamasını kötüleştirmiş durumda.

Kaç aydır söylediğimiz gibi esasında enflasyonla savaşı tamamen bir kenara itmiş vaziyette ve olayı büyüme üzerine odaklıyor. Her ay değişik politika ve gerekçeyle faiz indirilmeye çalışılıyordu. O gerekçeler ne kadar realistik tartışılırdı ama bu ay o gerekçeleri bile net olarak göremiyoruz. Enflasyonu artırarak cari açık azaltılabilir mi diye düşündüğümüzde gerçekçi değil. Enflasyonun artması iç faaliyetin hızlanması anlamına geliyor ve kurlardaki kayıplar anlamına geliyor. Böyle ortamda cari açığın dengelenmesi ve buradan gelebilecek döviz baskılarının önlenmesi ve daha ileri vadede kur baskılarının azaltılması olgusu çok gerçekçi yaklaşım değil.

Global konjektüre baktığımızda gelişen ülkelerde hem enflasyon var hem de faizleri artırma kararları alıyorlar. Böyle ortamda bizim eksi reel faize gidiyor olmamız TL üzerindeki baskıların devam edeceği anlamına gelebilir. Enflasyon geçişkenliğinden de bahsetmek gerekiyor. 2013'ten beri TL'de zayıflama var ancak artış kurdan çok daha ciddi baskı yiyor ve daha önceki geçişkenlikle ilgili çalışmalar bunu karşılayamıyor. Ben kurdan geçiş baskısının ciddi arttığını ve yüzde 20'lerin çok üzerinde enflasyonla karşı karşıya kalacağımızı düşünüyorum.

TL'de dilediğiniz gibi spekülasyon yapın diyor

TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Atılım Murat: Merkez Bankası dünkü kararlar açık şekilde piyasalara TL'de dilediğiniz gibi spekülasyon yapabilirsiniz diyor. Çok net bu. Bu karardan önce önce pas geçebileceğini düşünüyordum hem pas geçip hem manevra alanımız kalmadı dese dolar/TL'de 10'a doğru geri çekilme olurdu. Piyasanın beklentisinin gerçekleşmesi kararın doğru olduğunu göstermiyor. TL şu an için spekülasyona açıktır. Aralık toplantısına 1 ay var yapabiliriz de yapmayabiliriz diyor ama bu spekülasyon devam edecek piyasa yapabilir beklentisiyle negatif fiyatlamaya devam edecektir. TL'yi çok net savunmasız bıraktı, kuru önemsemiyorum mesajı verdi. TL konusunda bir endişesinin olmadığını gösteriyor. TL üzerinde baskı devam edecek.

Kararı iktisadi gerekçelerle açıklayamıyoruz

İş Yatırım Araştırma Direktörü Serhat Gürleyen: Alınan karar piyasanın ve İş Yatırım'ın 100 baz puan indirileceği beklentisiyle uyumlu. Karar sonrası piyasa tepkisi Türk lirası ve tahvil piyasası için negatif, borsa ve özellikle banka hisseleri için pozitif oldu. Açıklanan metinde iki önemli mesaj veriliyor:

(i) Enflasyon üzerinde geçici olarak tanımlanan faktörlerin 2022 yılının ilk yarısında da etkili olacağı kabul ediliyor.

(ii) Aralık ayında son bir 100 baz puanlık indirim için kapı açık bırakılıyor. Para Politikası Kurulu'nca alınan faiz indirim kararını iktisadi gerekçelerle açıklayamıyoruz.

Enflasyonun yüzde 20'ye ulaştığı ve büyümenin yüzde 9'u geçtiği bir ortamda üç ay içinde 400 baz puan faiz indirilmesi ve ilave 100 baz puan için kapının açık bırakılmasını açıklamak kolay değil. Türk lirasında son üç ayda yaşanan %25'e yakın değer kaybı ve Aralık ayında 100 baz puan ilave faiz indirimi nedeniyle 2021 yıl sonu enflasyon tahminimizi yüzde 20'den yüzde 21'e çekiyoruz. Eylül ayından bu yana döviz kurundaki artışın gecikmeli etkileri nedeniyle önümüzdeki 12 ayda 6 puan kur geçişkenliği olacağını hesaplıyoruz. Genişleyici parasal ve gelirler politikaları nedeniyle 2022 yıl sonu enflasyon tahminimizi yüzde 16,5'ten yüzde 20'ye yükseltiyoruz.

Tapering süreci riskleri göz ardı edilmiş

Şekerbank Baş Ekonomisti Dr. Gülay Elif Yıldırım: İlk gözüme çarpan nokta olarak belirtmek isterim ki; ekim ayı karar metninde PPK gelişmiş ülkelerin enflasyonu geçici olarak değerlendirdiğine yer vermiş ve varlık alım programlarının devam ettiğini belirtmişti. Kasım karar metninde ise gelişmiş ülkelerin enflasyonun beklenenden daha uzun süreceğini değerlendirdiğine yer verilirken yine varlık alım programlarının süreceği kaydedildi. Kasım ayı ile birlikte, ABD Merkez Bankası Fed'in tapering süreci için harekete geçtiğini biliyoruz, küçük bir adım ile başlamış olsa da küresel taraf artık enflasyonu daha fazla ciddiye almaya başlamışlardır. PPK'nun bu önemli değişikliğe karar fonksiyonunda pek de fazla yer vermediği ve hatta her şekilde gevşek ve destekleyici ortamın devamına inandığına açıkça görülmektedir. Bu çerçevede, bu sürecin gelişmekte olan ülkelere olabilecek etkisi de gözardı edilmiş gibi duruyor.

Bu olası riskler PPK metninde görülmüyor. Öte yandan ben PPK'da üç ayda yapılan 400 baz puanlık indirim tercihinin daha detaylı açıklanmasını beklerdim. Bir süredir finansal istikrar önceliği fiyat istikrarının önüne koyulmuş durumda ve bu sürecin büyük bir üretim politikası değişikliği olduğu da aşikar. PPK'nın bunun etkilerine ilişkin daha net ve açık mesajlar vermesini ve finansal istikrar tercihinin enflasyon üzerinde kur ile gelen baskının geçiciliği konusunda yönlendirme yapmasını isterdim çünkü bu durum önümüzdeki döneme ilişkin önemli bir belirsizlik kaynağıdır.

Merkez Bankası'nın faiz indirim kararına liderler ne tepki gösterdi?

Merkez Bankası, politika faizini 100 baz puan indirerek, yüzde 15'e çekti. Kararın 'Erdoğan'ın faizi savunanla yola devam etmem' açıklamasından sonra piyasanın değil Erdoğan'ın beklentisine uygun olması muhalefet liderlerinin tepkisine neden oldu. Muhalefetin ortak görüşü ise, "İktidarın inadı sebep ekonominin bu hali sonuçtur" şeklinde oldu.

Merkez Bankası, politika faizini beklentiler doğrultusunda 100 baz puan indirdi. Faiz böylece yüzde 15'e geriledi. **Dolar kararın ardından 11 lira 30 kuruşu** gördü.

Para Politikası Kurulu (PPK) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Şahap Kavcıoğlu başkanlığında toplandı. Ekonomi çevreleri politika faizini 100 baz puan indirilmesini bekliyordu. Kurul'un toplantı sonunda verdiği karar, beklentiler doğrultusunda oldu.

Kurul, 100 baz puanlık faiz indirimi kararıyla ilgili olarak, şu açıklamayı yaptı:

"Kurul, para politikasının etkileyebildiği talep unsurları, çekirdek enflasyon gelişmeleri ve arz şoklarının yarattığı etkilerin ayrıştırılmasına yönelik analizleri değerlendirerek politika faizinin 100 baz puan indirilerek yüzde 15 olarak belirlenmesine karar vermiştir. Kurul, arz yönlü ve para politikası etki alanı dışındaki faktörlerin fiyat

19.11.2021

artışları üzerinde oluşturduğu geçici etkilerin 2022 yılının ilk yarısı boyunca da etkisini sürdürmesini beklemektedir.”

CHP LİDERİ KILIÇDAROĞLU: ARTIK DUR ERDOĞAN!

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Merkez Bankası'nın bir puanlık faiz indirimi kararının ardından, “Artık dur Erdoğan” açıklamasını yaptı.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Merkez Bankası'nın politika faizini bir baz puan düşürmesinin ardından sosyal medya hesabından tepki gösterdi.

Kılıçdaroğlu, “Artık DUR Erdoğan, Hemen seçim” mesajını verdi.

AKŞENER: MUTLU MUSUN SAYIN ERDOĞAN

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, faiz indiriminin ardından, “Yanlıştaki inadinın milletimizin her bir ferdine 1 saatteki maliyeti 3000 lira oldu. Mutlu musun Sayın Recep Tayyip Erdoğan” dedi.

İYİ Parti Genel Başkanı Akşener, Merkez Bankası'nın politika faizini bir puan düşürmesinin ardından sosyal medya hesabında açıklama yaptı. Akşener'in açıklaması şöyle:

“Yanlıştaki inadinın milletimizin her bir ferdine 1 saatteki maliyeti 3000 lira oldu. Mutlu musun Sayın Recep Tayyip Erdoğan.”

DAVUTOĞLU: JAPONYA'YI BIRAK TÜRKİYE'DEKİ YANGINA BAK

Gelecek Partisi Ahmet Davutoğlu da Merkez Bankası'nın faiz indirim kararı sonrası artan dolar kuru yüzünden iktidara tepki gösterdi. **AK Parti Grup Başkanvekili Cahit Özkan'ın "Doları 19 yıllık iktidarımız döneminde değerini bin kat aşağı çektik. Japonya'ya bakın hiç yüksek kur yüzünden şikayet edip kıyas yapıyor mu? " açıklamalarını** eleştiren Davutoğlu, "Japonya'yı bırak Türkiye'deki yangına bak!" ifadelerini kullandı.

Davutoğlu, "Dolar füze gibi tırmanıyor; birisi çıkmış Japon ekonomisiyle kıyaslama yapıyor! Marketlerde şeker,yağ satışına kota uygulanıyor; esnaf günlük zam yapıyor. Toptancılar yerine yenisini koyamayacaklarını düşündükleri için mal satmıyor! Sen Japonya'yı bırak Türkiye'deki yangına bak!" ifadelerini kullandı.

TEMEL KARAMOLLAOĞLU: İKTİDARIN İNADI SEBEP ENFLASYON SONUÇTUR

Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, Merkez Bankası'nın faiz kararının ardından; “İktidarın yanlış politikaları sebep, yüksek enflasyon sonuçtur!

19.11.2021

İktidarın hatada ısrarı sebep, faize giden milyonlarca lira sonuçtur! İktidarın inadı sebep, ekonominin bu hali sonuçtur” açıklamasını yaptı.

Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, Merkez Bankası'nın politika faizini bir baz puan düşürmesinin ardından sosyal medya hesabında açıklama yaptı. Karamollaoğlu şu mesajı verdi:

"Görüyoruz ki, enflasyon ve faiz arasındaki sebep-sonuç ilişkisinde en net olan formül şudur: İktidarın yanlış politikaları sebep, yüksek enflasyon sonuçtur! İktidarın hatada ısrarı sebep, faize giden milyonlarca lira sonuçtur! İktidarın inadı sebep, ekonominin bu hali sonuçtur!"

ALİ BABACAN: MADEM 'NAS' DİYORSUNUZ ÖNCE ADALETİ TESİS EDİN

Demokrasi ve Atılım (DEVA) Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın faiz için söylediği “Bu konuda nas (kesin emir, yasak) ortada. Nas orada olduğuna göre sana bana ne oluyor” sözlerine ilişkin, “Madem faiz kötü bir şey, neden sıfırlamıyorsunuz. Öyle ‘nas’ deyip de insanların gönül dünyasına, vicdanına, kalbine bir dokunup kaçıp gitmek yok. İşte Amerika’da faiz sıfır. İşte Avrupa’da eksi. Madem ‘nas’ diyorsunuz, indirin faizi sıfıra, neyi bekliyorsunuz? Kötü kötüdür. Kötünün azı çoğu olmaz. Madem Sayın Erdoğan ‘nas’ diyor, önce devletin en temel varlık sebebi olan adaletin gereğini yerine getiresin” dedi.

IMF'den dünyanın bazı bölgelerinde kalıcı enflasyon uyarısı

Uluslararası Para Fonu (IMF) Sözcüsü Gerry Rice, tedarik zinciri aksamalarının devam etmesi veya enflasyon beklentilerinin kısa dönemli fiyat hareketleriyle bozulması durumunda dünyanın bazı bölgelerinde enflasyonun daha kalıcı hale gelebileceğini belirtti.

Rice, enflasyonist baskıların birçok ülkede yaygınlaştığını ve arz-talep dengesizliklerinin planlanandan daha uzun sürdüğünü ifade etti.

Enflasyon beklentilerinin çoğu ekonomide genel olarak sabitlendiğini vurgulayan Rice, "Ancak arz kesintileri devam ederse veya enflasyon beklentileri bozulursa, enflasyon daha kalıcı hale gelebilir." değerlendirmesinde bulundu.

Rice, ABD'de enflasyonun 2022'de düşmesinin beklendiğini aktararak politika yapıcıların yukarı yönlü riskler karşısında tetikte olmaları gerektiğini kaydetti.

IMF Sözcüsü Rice, ABD'de yüksek seyreden enflasyonun hem ABD hem de küresel ekonomi için sistemik bir olumsuzluk teşkil edecek önden yüklemeli bir politika tepkisini gerektirebileceğini belirtti.

Doğalgaz fiyatlarının dünyanın bazı yerlerinde rekor seviyelere yükseldiğine dikkati çeken Rice, ısıtma talebindeki düşüş ve arzın ayarlanmasıyla enerji fiyatlarının gelecek yıl daha normal seviyelere dönmesinin beklendiğini aktardı.

ABD ve Çin'den petrol fiyatına rezerv dampingi

Dünyanın en büyük iki petrol tüketicisi ABD ve Çin, Biden-Xi zirvesinin hemen ardından tüketici enflasyonuna büyük etkisi olan petrol fiyatlarını stratejik rezervlerle düşürme hazırlığında.

Küresel petrol fiyatları ABD Başkanı Joe Biden hükümetinin Hindistan, Japonya, Güney Kore ve Çin gibi Asya ekonomilerinden oraklaşa rezerv hamlesi talep etmesinin ardından 6 haftanın en düşük düzeyine geriledi.

Brent gelişmelerle tekrar 80 doların altına düşmüş olsa da finans kuruluşları stratejik rezerv hamlesinin etkisinin rallinin hızını sadece geçici olarak kesebileceğini öngörüyor.

Öte yandan uzmanlar Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) üyelerinin büyük bir kısmının bütçesinde petrol için kâr eşliğinin 70-75 dolar bandında olduğunu ve OPEC'in petrolün tekrar 60 dolara düşmesine izin vermeyeceğini söylüyor. Bank of America ve Goldman Sachs'a göre rezerv hamlesinin fiyatlara etkisi sınırlı olacak ve ralli sadece 'geçici' olarak yavaşlayacak.

Kılıçdaroğlu: 'Bu sistemle ilgili Meclis'e gelen her Őeye hayır derim'

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 50+1 tartiŐmalarıyla ilgili, 'Bu sistemle ilgili Meclis'e gelen her Őeye hayır derim' dedi.

Kılıçdaroğlu Habertürk TV'de yayınlanan programda, kendisinin baŐlattığı helalleŐme tartiŐmasıyla ilgili, "Siyaset çok kutuplaŐtı, yan yana geldiğimizde birbirimizin yüzüne bakamayacak duruma geliyoruz" diye konuştu.

Kılıçdaroğlu, "Sen önce benim baŐörtülü bacılarımla helalleŐ" diyen AK Parti Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sözlerine, "İlk baŐörtüsü yasağının doğru olmadığını hayatımın her alanında dillendirdim. Onların acılarını anlamalıyız. Aynı tabloların yaŐanmaması için gelecekte iyi bir vizyon belirlemeliyiz" diye yanıt verdi.

Kılıçdaroğlu Őunları söyledi: "Benim CHP'ye mesafeli olan kesimlerle yaptığım toplantıların sonunda pek çok kişi 'helalleŐmemiz lazım' diye güzel temennilerde bulundular. Ben bunu kamuoyuna açık toplantılarda da dillendirdim. Birbirimizi anlamamız gerektiğini, oturup konuŐmamız gerektiğini ifade ettim. Kavram biraz benden çok, benim dıŐımda CHP'ye mesafeli olan kesimlerin dillendirdikleri kavramdı. Güzel bir kavram aslında. Barış, sevgi, hoŐgörüye çağrı yapan bir kavram."

HelalleŐme çağrısının parti içinde de rahatsızlık yarattığına ilişkin bir soruya ise Kılıçdaroğlu, "Parti tabanında bir sorun yok. Ben ilçe baŐkanlarıyla, il baŐkanlarıyla görüŐuyorum. EleŐtiri geldiği anda benim il baŐkanım bunu çok rahat söyler, milletvekili arkadaŐlarımız da rahatlıkla söyler." yanıtını verdi.

19.11.2021

Kılıçdaroğlu, 50+1 tartışmalarına ise 'ekonominin gündemden dıřurđlmesi' olarak górdüğünü ve sıcak bakmadığını belirterek, "şu an yaşadığımız 50+1 sorunu değil, sistem sorunu. Bu sistemle ilgili Meclis'e gelen her řeye hayır derim' yanıtını verdi.

Numan Kurtulmuş'tan asgari ücret açıklaması

AK Parti Genel Başkanvekili Kurtulmuş, asgari ücrette yapılacak artışın enflasyon oranının üstünde olacağı mesajını verdi.

AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, merakla beklenen asgari ücret, EYT ve 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

NTV canlı yayınında Funda Görey'in sorularını yanıtlayan Kurtulmuş, "Başta asgari ücret olmak üzere dar gelirli vatandaşların beklentilerini karşılayacak düzenleme yapılacak. Hakkaniyet enflasyon oranı üstünde bir artış olması. Asgari ücreti yaşanabilir bir seviyeye çıkarmak en önemli vazifedir." dedi.

EYT düzenlemesiyle ilgili ise Kurtulmuş, "Bütçe kısıtlarımız içerisinde önceliğimiz 3600 ek gösterge düzenlemesi." diye konuştu.

Kurtulmuş, siyasetteki yüzde 50+1 tartışmalarına da değindi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yetkinin Meclis'te olduğu sözlerini hatırlatan Kurtulmuş, "50+1 ile herhangi bir sıkıntımız ve endişemiz yok. Şu an gündemimizde değil, kural yetkisi TBMM'dedir." ifadelerine yer verdi.

İrfan Donat

Bir çiftçinin buğdaydan kaçış analizi

18 Kasım 2021 Perşembe, 15:57

Küresel tarım emtia piyasasında ortalık toz duman.

Hububat arzı ve fiyatlarındaki belirsizlik tüm hesapları alt üst etmiş durumda.

Buğday fiyatları yukarı tırmanmaya devam ederken, un maliyetleri de artıyor. Haliyle de günün sonunda gözler başta ekmek olmak üzere unlu mamullerin etiketine çevriliyor.

İşte böyle bir ortamda, geçen hafta sonu Antalya'da 16'ncısı gerçekleştirilen **Türkiye Hububat Kongresinde** sektörün tüm paydaşları ve uzmanlar bir araya geldi.

Her geçen yıl **gerilemeye devam eden buğday ekiliş alanları** ve dolayısıyla arza dair artan riskler, herkesin dikkat çektiği ortak sorunların başında geliyordu.

Bir yanda artan **iklim baskısı** ve yaşanan **verim kayıpları**, diğer yanda ise **artan maliyetler ve satış fiyatlarındaki belirsizlik** var.

Çiftçiler hem daha az maliyetli ve düşük riskli olan hem de getirisinin daha iyi olacağını düşündüğü ürünlere yöneliyor.

Kuraklık ve ekiliş alanlarındaki gerileme sonucu düşen rekoltenin karşılığı daha fazla ithalat demek.

Buğday fiyatları 9 yılın zirvesinde geziniyor. Geçen yıl bu zamanlar ton fiyatı 230 dolar seviyesinde olan buğday ithalatının bugünlerdeki maliyeti 360-370 dolarlar seviyesinde.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) ton başına 2,250 TL olarak açıkladığı ekmeklik buğdayın fiyatı Konya ve Polatlı **Borsaları**nda 4,500 TL seviyelerinin üzerinde işlem görüyor.

19.11.2021

İşin daha kötüsü, küresel konjonktürün de etkisiyle fiyatların hangi seviyeleri göreceğini kimse tahmin edemiyor. Döviz kurlarındaki sert yükseliş devam ederken, zirvenin neresi olduğunu kimse öngöremiyor.

Tıpkı diğer ürünlerde olduğu gibi buğday fiyatlarına yönelik de tam bir öngörülemezlik hakim.

Her ne kadar TMO yüklü bir kamu zararını göze alarak piyasada bir denge oluşturmaya çalışsa da an itibarıyla **buğday-un-ekmek denklemi** bozulmuş durumda.

Ekmeksiz sofraya oturmayan, hamur işi yemek ve unlu mamulleri sıkça tüketen bir toplumun hele bir de alım gücü zayıflıyorsa buğday çok daha stratejik bir ürün haline geliyor demektir.

İşte o stratejik ürünün üretiminden kaçan çiftçinin psikolojisini de iyi anlamak lazım.

Onu anlayabilmek için de kırsaldaki dengeleri iyi okumak, çiftçiyi tanımak lazım.

Kongrede **Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru**, hem durum tespiti içeren hem de çözüm önerisi olan güzel bir konuşma yaptı.

Biz de o konuşmanın sadece Kongre salonunda alınan notlar arasında kalmaması için sizlerle paylaşmak istedik.

İşte Mutlu Doğru'nun "**Bir çiftçinin buğdaydan kaçış analizi**" diye nitelendirdiğimiz konuşması:

"Buğday ülkemizde ekmeğimizin hammaddesi olması ve beslenme kültürümüzün içindeki önemi nedeniyle çok stratejik bir üründür.

Ancak üretim seviyemiz verim artışıyla değişmese de son 25 yıl içinde buğday ekim alanlarımız 9.5 milyon hektardan 7 milyon hektara gerilemiştir.

Peki çiftçimiz neden buğday ekmekten vazgeçmektedir?

Neden başka ürünlere yönelmektedir?

Çiftçimizi buğday ekimine nasıl yöneltebiliriz?

İşte tüm bu soruların cevabını bulabilmek için öncelikle buğday eken çiftçimizi iyi tanımalı yani buğday çiftçisinin profilini iyi tanımlamalıyız.

Türkiye’de buğday eken üç grup çiftçi vardır. Bunlardan birincisi, sulama imkânı olan ve yazların uzun geçtiği bölgelerde yaşayan, toprağının daha verimli olması sebebiyle ikinci ürün ekme şansı bulunan üreticilerimiz. Bu gruptaki çiftçilerimiz buğdaydan iyi verim alabilmekte, üzerine de ikinci ürünle iyi bir gelire kavuşmaktadır. Bu çiftçilerimizi birinci ürün olarak buğday ikinci üründe ise diledikleri yağlı tohum ve diğer stratejik ürünleri ekerek her ürüne ait tüm destekleri almalarını sağlayarak buğday ekim alanlarının artması teşvik edilmelidir.

İkinci grup ise yine sulama imkânı olan fakat yaz mevsiminin kısa geçtiği ya da toprak kalitesinin iyi olmaması sebebiyle ikinci ürün ekme imkanı olmayan bölgelerdeki üreticilerimiz. Bu gruptaki üreticiler de buğdayını suladıkları için yeterli verim alabilmektedir ancak buğdayı münavebe ürünü olarak 3 veya 4 yılda bir ekerek tarlalarını dinlendirmektedir.

Üçüncü gruptaki çiftçilerimiz ise sulama imkânı olmayan ve buğdayla arpadan başka ikame ürün ekme şansı bulunmayan, aynı zamanda finansman gücü de diğer gruplara göre zayıf olan, kıraç, engebeli arazi ve bozkırda çiftçilik yapan üreticilerdir. Bu üretici grubunun buğday üretiminin büyük bölümünü sırtladıkları da unutulmamalıdır. Buğday üretiminden zarar ettiği zaman tarlasını boş bırakarak üretim yapmayan ve “çiftçiler tarımdan çekiliyor” denilen grup da işte bu üçüncü gruptur.

Bu çiftçilerimizin buğday üretiminden vazgeçmemeleri ve üretimin sürekliliği için buğday tarımından para kazanmalarını sağlamak ve bu gruptaki üreticilerimize pozitif bir ayrımcılıkla farklı destekler vermek gerekir.

Mesela bu gruptaki üreticilerimizin sertifikalı tohum, gübre, mazot ve fiyat fark desteğini farklı ödeyerek onların buğday üretiminden daha fazla kazanarak üretime devamını sağlamak gerekmektedir. Hatta bu gruptaki üreticilerin almış oldukları kredilerin sübvansiyonlarını dahi yükselterek bu üreticilerimizin finansman maliyetini de düşürmek ayrı bir teşvik olabilir. Her türlü iklimsel değişikliğe karşı verimde büyük farklılıklar yaşayacak olan bu üreticilerimizi TARSİM çatısı **altında** daha fazla destekleyerek tüm ürünlerini kuraklık ve diğer doğal afetlere karşı da sigortalamak bu çiftçiler için farklı bir teşvik olacaktır.

Buğday tarımının az gelir getirmesi çiftçilerimizin buğday ekmekten kaçmasının ana sebeplerinden bir tanesidir. Fakat bunun yanında suya kavuşan, yazın sulama imkanı olan çiftçilerimiz de yine buğday yerine farklı ikame ürünlere yönelmektedir. Buğday tarımından kaçışa neden olan bir diğer faktör ise damlama sulama metodunun gelişmesi ve devlet tarafından verilen destekler sayesinde engebeli ve sulaması zor

19.11.2021

olan arazilere dahi meyve, sebze ve çok yıllık bitkilerin ekilmesidir. Bu durum da buğday tarımından vazgeçmeyi hızlandırmaktadır.

Diğer taraftan buğday tarımının önündeki diğer iki rakip ürün ise ayçiçeği ve kanoladır. Bu iki ürün daha yüksek getiri sağlaması sebebiyle çiftçiler tarafından rağbet görmektedir.

Sulu tarıma geçmek ve modern sistemlerle ülkenin ihtiyacı olan ürünleri yüksek verimli olarak yetiştirmek Türk tarımının temel hedefidir.

Ancak bu hedefin yanında kıraç arazilerimizde buğday tarımının vazgeçilmez olmasını sağlamak için buğday verimliliğimizi artırmak da gelecekteki buğday ihtiyacını karşılamamız için ikinci bir hedef olmalıdır.

Bu hedefe ulaşmanın tek yolu ise buğdayda yüksek verim alabileceğimiz, kurak şartlara uyumlu tohum araştırma ve geliştirmelerine daha fazla önem vermemiz, hem özel sektör hem de kamu iş birliği ile buğday tohumu araştırmalarının daha fazla finanse edilmesini sağlamakla gerçekleşebilir.

Kamu araştırma kurumlarında özel sektörün çok başarılı olduğu hibrit tohum araştırmaları yerine, hibrit olmadığı için özel sektörün çok yatırım yapmadığı buğday tohumluğu araştırmalarına ağırlık verilmelidir.

Buğday ticaretinin yapıldığı borsalarda borsa tescil ücretlerinden alınacak bir miktar payın ve yine buğday için verilen tarımsal desteklerden alınacak payın da buğday tohum araştırmalarına aktarılması küresel ısınma ve iklim değişikliği gölgesindeki ülkemiz için buğday üretiminde çok katkısı olacaktır.

Türkiye’de şu anda dekar başına ortalama verimin 300 kilolar civarında olduğu düşünülürse, yaklaşık ortalama verimin 15 kilogram artırılması toplamda 1 milyon ton fazla rekolte ile ülkemize kazandırılacaktır.

Buğday üretiminde sözleşmeli tarıma geçerek un sanayicisi ve buğday üreticisi arasında borsa fiyatları, TMO fiyatları ve dünya fiyatlarının baz alınarak sözleşme yapılmalı, Ziraat Bankası aracılığıyla finanse edilen bu sözleşmelerden tohumluk ve gübre temini sağlanarak çiftçimize verilmelidir. Burada Tarım ve Orman Bakanlığımızın da hakem rolü oynayarak bu sözleşmelerde yer alması çiftçilerimiz için bir teminat olacaktır.

Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçimiz için ve özellikle de buğday üreticilerimiz için piyasa oluşmasında bir güvencedir. Ancak Türkiye gibi geniş bir coğrafyada hasat dönemi dört-beş ay gibi uzun süren bir ürüne mayıs ayı başında fiyat açıklanıp hasat sonuna

19.11.2021

kadar aynı fiyatla piyasanın regüle edilmesi oldukça zor olacağından Toprak Mahsulleri Ofisine daha fazla yetki verilerek piyasadaki gelişmelere göre fiyatlarını revize edebilmesi sağlanmalıdır.

İnanıyorum ki Tarım ve Orman Bakanlığımızın gözetiminde buğday üreticilerimiz ve temsilcileri ile un sanayicilerimizin aynı masa etrafında toplanarak sorunlara çözüm önerileri ile gelmesi sonucunda buğday üretimimiz daha da artacaktır. Türkiye'nin kendi kendine yetecek 20 milyon ton buğdayının üzerine 10 milyon ton civarında da işleyip ihraç edeceği toplam 30 milyon tonluk buğday üretim seviyesine gelecektir.”

Mutlu Doğru'nun söylediklerinin özeti bu şekilde...

Yüksek girdi maliyetleri sorununa daha önceki yazılarda sıkça değindiğimiz için burada tekrara kaçmak istemiyoruz.

Ama artık mevcut gidişatı iyi okumak ve analiz etmek zorundayız.

Daha da ötesi, önümüzdeki döneme dair **riskleri minimize edecek politikaları** acilen hayata geçirmek durumundayız.

Aksi takdirde **krizin faturası** çok daha pahalıya mal olacak.

100 baz puanı anladık da, o 5 dakikayı çözemedik!

Alaattin AKTAŞ

19 Kasım 2021 Cuma

- ✓ **Merkez Bankası bekleneni ama yapmaması gerekeni yapıp faizi yine indirdi; dolar artık 11 liranın üstünde.**
- ✓ **Şahap Kavcıoğlu, sekiz aylık görev süresi döneminde doları yüzde 50 artırarak rekor kırdı.**
- ✓ **Yüzde 16 faiz çok da, yüzde 15 az mı, faizi niye daha fazla indirmedik, pek anlaşılamadı!**

Merkez Bankası bekleneni ama yapmaması gerekeni yaptı ve faizi 1 puan daha aşağı çekerek yüzde 15'e indirdi.

Vatana, millete, ekonomiye, tüm vatandaşlara hayırlı ve uğurlu olsun!

Faizin kasım ve aralıkta 1'er puan daha aşağı çekileceği iyi kötü tahmin ediliyordu. Dolayısıyla alınan kararda çok da şaşılacak bir yön yok. Ancak son birkaç gündür Türk parasının çok hızlı değer yitirmesi karşısında belki faize dokunulmaz düşüncesi oluşuyordu. Ne var ki Cumhurbaşkanı Erdoğan önceki günkü konuşmasıyla bu düşüncede olanlara kapıyı bir anlamda tümenden kapattı.

Merkez Bankası da politika faizini yüzde 16'dan yüzde 15'e çekti. Böylece politika faizi son üç toplantıda toplam 4 puan indirilmiş oldu.

Dünün iki önemli gelişmesi vardı. Biri faizin 1 puan indirilmesi, diğeri de PPK açıklamasının her zaman olduğu gibi saat 14:00'te yapılmaması ya da yapılamamasıydı.

Faiz düşüşünün gerekçesi...

Köşemizde önceki gün merak içinde beklediğimizi yazmıştık; Merkez Bankası faiz kararından sonra ne diyecekti... Zaten iki olasılık vardı; faiz ya sabit bırakılacak ya düşürülecekti. İki durumda da söylenecekler önemliydi.

Merkez Bankası aldığı kararın gerekçelerini izah etti. İtiraf edelim; bu izahatın bazı bölümlerini anlamakta zorlanmadık değil.

Merkez Bankası'nın faiz düşüşünü açıklarken söyledikleri üstüne bizim de söyleyeceklerimiz var:

“Enflasyonda son dönemde gözlenen yükselişte; gıda ve başta enerji olmak üzere ithalat fiyatlarındaki artışlar ile tedarik süreçlerindeki aksaklıklar gibi arz yönlü unsurlar, yönetilen/yönlendirilen fiyatlardaki artışlar ve talep gelişmeleri etkili olmaktadır.”

Durum böyleyken, özellikle ithalat fiyatları artıyorken faizi indirip kuru zıplatarak ithalat fiyatlarının üstüne benzin dökmenin mantığı ne?

“Para politikası duruşunda yapılan güncellemenin ticari krediler üzerinde olumlu etkileri görülmeye başlamıştır. Bunun yanında, bireysel kredilerle ilgili gelişmeler yakından takip edilmektedir.”

Ticari krediler üstündeki olumlu etkiler derken, bu krediler ucuzladı mı yani, ticaret erbabı kredi kullanmaya mı koştu? Ya bireysel krediler; yakından takip ediyorsunuz da sonuç ne?

“Kurul, para politikasının etkileyebildiği talep unsurları, çekirdek enflasyon gelişmeleri ve arz şoklarının yarattığı etkilerin ayrıştırılmasına yönelik analizleri değerlendirerek politika faizinin 100 baz puan indirilerek yüzde 15 olarak belirlenmesine karar vermiştir.”

Bizim algı sınırimızın ötesinde bir izah var. Dolayısıyla faizin niye indirildiğini anlayamadık.

“Kurul, arz yönlü ve para politikası etki alanı dışındaki faktörlerin fiyat artışları üzerinde oluşturduğu geçici etkilerin 2022 yılının ilk yarısı boyunca da etkisini sürdürmesini beklemektedir. Kurul, bu etkilerin ima ettiği sınırlı alanın kullanımını aralık ayında tamamlamayı değerlendirecektir.”

2022'nin ilk yarısı boyunca sürecektir yüksek fiyat artışı... Neyse ki bunda Merkez Bankası'nın bir dahli yok! Bu artışlar arz yönlü ve para politikası etki alanı dışındaki faktörlerden kaynaklanacakmış. Dolayısıyla aralıkta da bir faiz indirimi varmış. Olmasa şaşardık zaten! Acaba şunu sorsak mı ki; “Siz faizi indirince ve bu yüzden kur artınca bu durum para politikasının etki alanı dışındaki faktörlerden mi sayılıyor?”

diye... Biz pek öyle sayamıyoruz ama sizin bakışınızı merak ediyoruz. “Kur artışının fiyatlara ne etkisi var, o da nereden çıktı” dersiniz, başımız üstüne, yeni bir teori öğrenmiş oluruz.

O beş dakikada ne oldu?

Ve o beş dakikalık gecikme... Her toplantı sonrası saat 14.00’te gerçekleştirilen açıklama dün ne oldu da ancak 14.05’te yapılabildi?

Espriler gırla...

Merkez Bankası’nda elektrikler mi kesildi?

İnternet mi gitti?

Merkez Bankası’ndaki bilgisayar sistemlerine kedi mi girdi?

Metni kaleme alacak görevli sigara molası mı verdi ya da yemekten mi dönmedi?

Yoksa yoksa, Para Politikası Kurulu üyeleri arasında anlaşmazlık çıktı da açıklamanın yazılması mı gecikti?

Merkez teknik aksaklık diyor

Bu gecikmeyi tabii ki Merkez Bankası’na sorduk. Teknik bir aksaklıktan ötürü bu gecikmenin yaşandığı ve bu aksaklığın böylesine kritik bir toplantı açıklamasına denk gelmesinden büyük üzüntü duyulduğu söylendi.

Söylendi söylenmeye de, bir açıklamayı sisteme koymanın öyle çok da çetrefilli bir iş olmadığını düşünüyoruz. Hafızamızı yokluyoruz; şimdiye kadar saate bağlı yapılan açıklamaların ne Merkez Bankası’nda, ne TÜİK’te, ne başka bir kurumda, hemen hiçbir yerde geciktiğini hatırlamıyoruz.

Kavcıoğlu’nun yüzde 50’lik başarısı!

Durun durun, yüzde 50 deyince hemen aklınıza yüzde 50+1 kavramı gelmesin. Bu yüzde 50, doların hangi zaman aralığında bu düzeyde artış gösterdiğine ilişkin bir oran.

Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu mart ayında göreve getirildiğinde dolar kuru 7.27 düzeyindeydi. Dün karar öncesi bir ara 11 liraya dayanan dolar, faiz kararının açıklanacağı saatlerde geriledi, açıklamadan sonra yeniden arttı ve gün içinde 11.30’u bile gördü.

Kavcıoğlu göreve getirildiğinden beri sekiz ay geçti. Ve bu sekiz ayda dolar Türk Lirası’na karşı tam yüzde 50 değer kazandı. Bir başka ifadeyle Türk parası dolara karşı üçte bir oranında değer yitirdi.

19.11.2021

Bu, kolay kolay kırılacak bir rekor değil!

Zaten Kavcıoğlu göreve getirilince dolar 7.27'den 7.90'a fırladı. Ortada ne faiz indirimi vardı, ne de başka bir karar. Merkez Bankası politikalarına karşı zar zor oluşan güven, bir anda yitirilmişti.

Şahap Kavcıoğlu faize altı ay boyunca dokunmadı. Eylül ayının başında faizin artık aşağı çekilebileceğine dönük mesajlar verilmeye başlandığında dolar 8.30 dolayında salınıyordu. 23 Eylül'e, yani PPK toplantısına gelindiğinde artık kur 8.63 düzeyindeydi ve 1 puanlık faiz indiriminden sonra anında 8.82'ye çıkıldı.

21 Ekim'e geldik; 9.29 düzeyinde bulunan kur bu sefer faiz 2 puan aşağı çekilince 9.60'a tırmandı.

Yokuş aşağı gidiş başlamıştı bir kere. Dünkü karar öncesinde o kadar çok açıklama duyduk ki... İktisat literatürüne girecek yeni teoriler dinledik ve o teorileri hayata geçirmek üzere de diğer ülkelerden ayrışarak faizi aşağı çekmeyi sürdürdük. Bu yılın sondan bir önceki noktası dün kondu ve faiz yüzde 15'e indirildi. Öyle görünüyor ki yılı yüzde 14'lük bir oranla kapatacağız.

MB, TMO, Türk Şeker gibi kurumlarımızın ortak özelliği...

Ferit Barış PARLAK

19 Kasım 2021 Cuma

TÜİK, “2020’de 23 milyon ton olan şeker pancarı üretimi, 2021’de 19.5 milyon tona düşecek” diyor...

Piyasa, “Pancar rekoltesi 18 milyon tonun altında kalacak...” diyor...

* * *

TÜİK, “2021’de 17 milyon ton buğday rekoltesi var” diyor...

Piyasa, “Buğday rekoltesi 14-15 milyon ton civarında olacak...” diyor...

* * *

Üretim neden düşüyor?

Kuraklığa bağlanıyor...

Piyasa ise farklı bir noktayı öne çıkarıyor:

“Çiftçi maliyetleri karşılayamayıp para kazanamadığı için üretimden vazgeçiyor...” diyor...

* * *

Buna rağmen...

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) buğday, Türk Şeker ise şeker fiyatını aşağıda tutacak politikalar uyguluyor...

Bu yolla...

Enflasyonla mücadele edildiği, tüketicinin desteklendiği sanılıyor...

* * *

Aslında...

Bu yol, piyasa düzenleyicisi olarak ihtiyaç duyduğumuz kurumlarımıza, görev zararı yazdırıyor...

O zarar mecburen, Hazine'nin nakit dengesini olumsuz etkiliyor, borçlanma ihtiyacını artırıyor, sonuçta enflasyon sepetini doğrudan "kısa dönem için" etkilemeyen ama hayatımızın odağında olan farklı ürünlere yükleniyor...

* * *

Sonuçta, enflasyon "kısa dönem için" yükselmemiş oluyor...

Ama...

Çiftçi üretimden uzaklaşıyor...

Üretim ve arz düşüşünün, ithalata bağımlılığın, yüksek borçlanmanın ve bu sayede daha yüksek enflasyonun/döviz fiyatının, düşük reel ücretlerin temeli atılıyor...

VELHASIL

TL'nin değeri, düşük enflasyon/faiz, kalkınma, refah için:

Üretici odaklı politikalar gerekiyor...

Bunun için tek yol "yapısal reformlardan" geçiyor...

İktisat teorileri, gelişmiş ülke uygulamaları/örnekleri ve yaşadıklarımız: Merkez Bankası, TMO, Şeker Kurumu gibi kurumların da "yapısal reformlar" sayesinde güçlenebileceğini anlatıyor...

Ürün paketlerinde karbon ayak izi bilgisi olacak

DİDEM ERYAR ÜNLÜ

19 Kasım 2021 Cuma

Unilever, İklim Dönüşümü Eylem Planını gönüllü olarak hissedarların oylarına sunma niyetini açıklayan ilk şirket oldu. Plan yüzde 99,59 oy ile kabul edildi.

Şirket, Eylem Planı kapsamında, 2030 yılına kadar emisyonuz operasyonlara sahip olmayı ve aynı yıl ürünlerinin karbon ayak izini yarıya indirmeyi hedefliyor. Unilever aynı zamanda 2039 yılına kadar değer zincirinde net sıfır emisyonla ulaşmayı amaçlıyor. Unilever Türkiye, Orta Asya ve İran Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Seçkin ile şirketin sürdürülebilirlik hedeflerini konuştuk:

'Terra Carta Mührü'ne layık görüldük

"Unilever olarak "İklim Dönüşümü Eylem Planı'mızı yayımladık. Bu planı gönüllü olarak hissedarların oylarına sunma niyetini açıklayan ilk şirket olduk. Hedeflerimiz arasında 2030'a kadar emisyonuz operasyonlar ve 2039'a kadar değer zincirimizde net sıfıra ulaşmak var. Bunun için yüzde 100 yenilenebilir enerjiye ve elektrikli araçlara geçiyor, insanları ve gezegenimizi koruyan çözümler geliştirmek ve bunları yaygınlaştırmak için tedarikçilerimiz ve inovasyon ortaklarımızla birlikte çalışıyoruz. Bunlara ek olarak, 2023'e kadar tedarik zincirimizdeki ormansızlaşmayı sona erdirmeye ve 2030'a kadar 1,5 milyon hektarlık arazi, orman ve okyanusların korunmasına ve yenilenmesine yardımcı olma taahhüdünde bulunduk. Birleşik Krallık Galler Prensi'nin iklim değişikliği ile mücadele etmeyi somut hedeflerle taahhüt eden şirketlere takdim ettiği 'Terra Carta Mührü'ne layık görüldük. Bu anlamlı ödül, sürdürülebilirlik taahhütlerimizi işimize doğru yansıttığımızın ve Unilever olarak COP26'da kararlı bir varlık gösterdiğimizizin net bir göstergesi oldu."

Biyoçözünürlük için çalışmalar hızlandı

"Emisyon hedefleri koyan, ürünlerin ve hizmetlerin karbon ayak izini beyan eden tedarikçilerle işbirliği yapıyoruz. 2039 itibarıyla ürün paketlerinde karbon ayak izi bilgisinin yer alması için var gücümüzle çalışıyor, ürün formülasyonlarımızın biyoçözünür olması için Ar-Ge çalışmalarına hız veriyoruz. 2050'ye kadar net sıfır

hedefine ulaşmak için zamanımız oldukça kısıtlı, geri sayım başlayalı uzun bir zaman oldu. Ancak birlikte hareket edersek sürdürülebilir bir gelecek mümkün olabilir. Doğa Tarihçisi Sir David Attenborough'un COP26'daki unutulmaz konuşmasında beni etkileyen sözünün altını çizmek istiyorum. "İklim değişikliğiyle mücadelede motivasyonumuz korku değil umut olmalı."

2025'e kadar 5 milyon KOBİ'ye destek

"Unilever olarak hem ticari büyüme hem de toplumsal fayda ile sürdürülebilir kalkınmanın itici gücü olmayı hedefliyoruz. Türkiye'deki işimiz, 5 binden fazla çalışanımız, 20 binden fazla iş ortağımız ile değer zincirimizdeki birçok insan ve topluluğun ekonomik geçimine katkıda bulunuyor. KOBİ'ler Unilever'in perakende değer zincirinin hem dünyada hem de Türkiye'de önemli bir halkasını oluşturuyor. Unilever Sürdürülebilir Yaşam Planı'nın köklü mirasının üzerine geliştirdiğimiz ve Sürdürülebilir Yaşam Pusulası adını verdiğimiz yeni stratejimiz kapsamında açıkladığımız sosyal taahhütlerin en önemlileri arasında 2025 yılına kadar küresel çapta yaklaşık 5 milyon küçük ve orta ölçekli işletmeye işlerini büyütmeleri için destek vermek yer alıyor."

Ocak ayındaki İklim Şurası önemli bir fırsat

"Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı '2053 yılına kadar net sıfır emisyon' hedefiyle onaylaması son derece olumlu bir adım ve ilk kez katıldığı COP26 da, Türkiye için önemli bir kilometre taşı. 10 Kasım'da yürürlüğe giren bu anlaşmayla, ülkemizin de iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarına hız vererek yeni bir döneme başlayacağından umutluyum. Türkiye'nin iklim değişikliği baş müzakerecisi Mehmet Emin Birpınar ülkemizin ulusal katkı beyanının geliştirilmesi için bir çalışma yürütüleceğini ifade ediyor. Biz de ülkemizin bu yöndeki çabalarını destekliyoruz. Özellikle Ocak ayında yapılması planlanan İklim Şurası'nın kamu, özel sektör ve sivil toplum arasındaki işbirliğinin artırılması için önemli bir fırsat sağlayacağını düşünüyoruz. Unilever, globalde kömür ve diğer fosil yakıtların aşamalı olarak kaldırılması, yenilenebilir enerji ve elektrikli araçların ölçeğinin artırılması ve karbon üzerinde anlamlı bir fiyat belirlenmesi için tüm hükümetlerden düzenlemeler getirmelerini istiyor. Ayrıca küresel iklim değişikliğiyle mücadelede doğaya dayalı çözümlerin önemini de unutmamalıyız."

Abdulkadir Selvi

AK Parti '50 artı 1'i değiştirecek mi?

19 Kasım 2021

Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşürken sistem konusunu gündeme getiriyor. Parlamenter sistem yanlısı olmalarına rağmen Başkanlık sistemine mutlak olarak karşı olmadıklarını ifade ediyor. Ama mevcut sistemin denge ve denetleme boyutunun eksik olduğunu söylüyor. Hatta "Bu sistem en çok sizi yoruyor. Günde yüzlerce imza atmak zorunda kalıyorsunuz" diyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ise Başkanlık sisteminin istikrarı getirdiğini savunuyor. "50 artı 1'de fazla bağlayıcı olmuşuz ama onun ötesinde bu sistem hızla karar alma ve siyasi istikrar açısından çok yararlı" diyor.

ÇALIşMA VAR MI?

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Maalesef 50 artı 1 hariç Temel Bey'in açıklamaları gerçeği yansıtmıyor" dediği diyalog bu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Anayasayla ilgili karar mercii Parlamentodur" sözlerinden sonra AK Parti yüzde 50 artı 1'i değiştirmek için harekete geçecek mi, sorusu gündeme geldi.

Ancak Anayasa değişikliği için AK Parti'nin milletvekili sayısı yetmiyor.

MHP ile birlikte de yetmiyor. Ama zaten Bahçeli 'yüzde 50 artı 1'i sistemin "mihveri" yani merkezi olarak tanımladı.

Peki böyle bir öneriye muhalefet destek verir mi? Mümkün mü?

Ayrıca seçime giderken AK Parti'nin yüzde 50 artı 1'i değiştirmek istemesi, "Bunlar kazanamayacağını anladı, o nedenle yüzde 50 artı 1'i aşağıya indirmek istiyor" algısına neden olur. Seçim sürecinde kaybediyor görüntüsü her zaman iktidarın aleyhine işler. AK Parti çevreleri bunun ancak seçimin kazanılmasından

sonra gündeme getirilebileceğini ifade ediyor. Yani o yönde bir çalışma yok. Bu seçimlere de biz 'yüzde 50 artı 1'le gideriz.

DİĞER ÜLKELERDE NASIL?

'Yüzde 50 artı 1'in kaldırılması için AK Parti'nin harekete geçme yönünde bir kararı yok. Ama Meclis'in en kapasiteli milletvekillerinden biri olan AK Parti Afyon Milletvekili ve Anayasa Komisyonu Başkan Vekili Ali Özkaya, bu konuda Meclis Araştırma Hizmetleri uzmanlarına bir çalışma yaptırmış.

Ali Özkaya, önemli bir hukukçu olarak tartışmaya entelektüel bir katkı yapmayı amaçlıyor. Kendisiyle konuştum. "**Başkanlık ve yarı başkanlık sistemi ile yönetilen ülkelerde, yüzde 35-40'ı alan Cumhurbaşkanı seçiliyor**" dedi. Şimdi **Özkaya**'nın yaptırdığı çalışmadan bazı bölümleri yansıtmak istiyorum:

1) ABD'de oyların mutlak çoğunluğu değil, "**Seçiciler Kurulu**"nun mutlak çoğunluğu aranıyor. **Trump, Hillary Clinton**'dan 2.1 puan daha az oy almasına rağmen delegelerin oyu ile başkan seçilmişti.

2) Arjantin'de ise en çok oy alan aday yüzde 40'ın altındaysa ilk iki aday ikinci tura kalıyor. En çok oy alan aday yüzde 40-45 arasında oy almışsa ve ikinci ile aralarında 10 puan fark varsa seçimi kazanmış oluyor.

3) Bolivya'da ilk turda yüzde 50 oy alırsa ya da en az yüzde 40 oy alıp ikinci gelen adayla arasında 10 puan fark varsa seçimi kazanıyor. Aksi takdirde ikinci tura kalıyor. Orada basit çoğunluk geçerli.

4) Filipinler'de seçim tek turlu. En fazla oyu alan aday seçimi kazanıyor.

Bazılarının Türkiye için en iyi model dediğini duyuyor gibiyim.

5) Güney Kore'de seçim tek turlu. En fazla oy alan kazanıyor. Kore filmlerinin başarısında bunun etkisi var mı orasını bilmiyorum ama güzel bir sistemleri var.

6) İrlanda'da seçim tek turlu. En çok oyu alan kazanıyor.

7) Meksika'da seçim tek turlu. En çok oyu alan aday kazanıyor.

8) Nijerya'da seçim tek turlu. En çok oyu alan kazanıyor.

9) Kosta Rika'da seçimi kazanmak için ilk turda yüzde 40 oy almak gerekiyor. Hiçbir aday bunu sağlayamazsa ikinci turda en çok oyu alan iki aday yarışıyor.

10) Paraguay'da seçim tek turlu. En çok oyu alan kazanıyor.

11) Tayvan'da seçim tek turlu. En çok oyu alan aday kazanıyor.

MUTLAK ÇOĞUNLUK ŞARTI OLAN ÜLKELER

Avrupa: Avusturya, Bulgaristan, Fransa, Finlandiya, Hırvatistan, Litvanya, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, Sırbistan, Slovakya ve Slovenya.

Amerika: Brezilya, Ekvador, Kolombiya, Şili, Peru, Uruguay.

Asya: Endonezya, Kırgızistan, Moğolistan.

Afrika: Benin, Gana, Zambiya, Mali, Mozambik ve Nambiya.

Görüldüğü gibi tek bir sistem yok.

AK PARTİ'NİN ANAYASA ÇALIŞMASINDA NE VAR

PROF. Dr. Yavuz Atar başkanlığında yapılan yeni Anayasa çalışmasında ise denge ve denetleme konusunda yeni düzenlemeler getiriliyor.

Yeni düzenlemede güvenoyu yer almıyor. Cumhurbaşkanı doğrudan halk seçtiği için güveni halktan almış oluyor. Ama başkan yardımcıları ve bakanlar Meclis tarafından görevden alınabilecekler. Böylece parlamenter sistemde kalan gensoru müessesesi yeniden getiriliyor. Ama yeni anayasa çalışmasında yüzde 50 artı bir yer alıyor mu? Ya da yeni bir sistem öneriliyor mu? Onu ben de merak ediyorum.

KARAMOLLAOĞLU'NUN TAKTİĞİ

Görünen o ki '50 artı 1'i daha çok tartışacağız ama ben başa dönmek istiyorum, Erdoğan-Karamollaoğlu görüşmesine. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Temel Karamollaoğlu'nun açıklamalarına belli ki bozulmuş.

İade-i ziyaret yapmak istediğini ama bu açıklamalardan sonra bunun gündemden düştüğünü söylüyor. "Sakit oldu" tabirini kullanıyor.

Peki Temel Karamollaoğlu bunu öngöremedi mi? Tam aksine Temel Karamollaoğlu tam da bunu istiyordu.

1- Oğuzhan Asiltürk, AK Parti ile ittifakı istiyordu.

2- Temel Karamollaoğlu buna karşıydı.

3- Oğuzhan Asiltürk vefat edince Temel Karamollaoğlu, milli görüşün tek lideri oldu. Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcılığı'nın yanı sıra Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı'nı da üstlendi.

4- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın iki kez birlikte öğle yemeyi yiyelim diye teklifte bulunmasına rağmen Temel Karamollaoğlu kabul etmedi. Böylece çok yakın görüntü vermek istemedi.

5- Temel Karamollaoğlu, AK Parti ile ittifakı istese Erdoğan'ın öğle yemeği teklifini değerlendirdi.

19.11.2021

6- Temel Karamollaoğlu, AK Parti ile ittifak köprüsü kurulmaması için Erdoğan'la görüşmenin olumsuz yönlerini servis etmeyi tercih etti.

Temel Reis yaman çıktı. Ama bakalım bu tarz, seçimde Saadet Partisi'ne ne kazandıracak?

Esfender KORKMAZ

TL krizi buhrana dönüşür mü? (II)

19 Kasım 2021 Cuma

Dün bu köşede, yaşamakta olduğumuz krizin, TL krizi olduğunu, kronikleştiğini ve etkilerini de yaşadığımızı ifade etmiştim. Artık ekonomide kritik olan; "TL krizi buhrana dönüşür mü? Hangi şartlarda dönüşmez?" sorusuna cevap bulmaktır.

Dün kur şokunun devam etmesine rağmen MB'nin faizleri Cumhurbaşkanının isteğine uyarak bir puan indirmesi, aslında buhranın pimini çekmesi demektir.

Buhran, krizlerin en ağıridir. Türkiye Cumhuriyet tarihinde bir tek 1929 ve sonrasında dünya buhranı nedeni ile aynı buhranı yaşadı.

ABD'de başlayan buhrana yol açan nedenlere bakarsak;

ABD'de buhran öncesi piyasada spekülasyon oluşmuştu. Söz gelimi 1926 yılında Florida'da gayrimenkul fiyatları patladı. Türkiye'de de özellikle pandemi nedeni ile yazlıklarda fiyatlar balon yaptı. Söz gelimi Bodrum'da, iki yılda fiyatlar üç ile beş kat arasında arttı.

ABD'de 200 büyük şirket piyasanın yüzde ellisini elinde tutuyordu. Türkiye'de kamu tekelleri özelleşti. Kamu-özel iş birliği ihaleleri sınırlı sayıda müteahhide, talep ve dolar garantili ihale verildi. Piyasada oligopol yapı oluştu, bankalarda kartelleşme oldu ve stokçuluk arttı.

Başkan Hoover devleti dışladı. Piyasa-devlet optimum dengesi bozuldu. Ayrıca Hoover'in başarısız ekonomi yönetimi, ekonomiyi buhrana götürdü. Türkiye'de AKP iktidarı ilk gününden beri IMF'nin çizgisinde devleti dışladı. Ekonomi yönetimini söylemeye dahi gerek yok, çünkü yaşıyoruz.

1929 buhranında Türkiye'de;

*Tarımsal ürünlerde fiyatlar yüzde 30 geriledi. Tarım nüfusunun satın alma gücü düştü.

19.11.2021

*Dış ticaret hacmi daraldı. 1929 yılında 411 milyar lira olan dış ticaret hacmi, 1933'te 171 milyar liraya geriledi. Türkiye dış ticarete ihracat karşılığı ithalat sistemi olan kliring rejimi uyguladı.

*Millî gelirden 1930 yılında yüzde 2,5 oranında düşük büyüme yaşandı. 1932 yılında ise yüzde 10,8 oranında daraldı.

Bugün siyasi iktidar buhrana giden şartları hızlandırıyor.

Cumhurbaşkanı gerçekleri görmüyor veya görmek istemiyor. Zira hâlâ halkı faize ezdirmem diyor. Ancak bugüne kadar bu faiz ısrarı yüzünden Türkiye üç kur şoku yaşadı. Yüksek kur halkı yoksullaştırdı.

Kredi faizleri MB gösterge faiz oranı kadar düşmedi, ama düşse de hukuki güven ortamı yok, şirketler kayyum ve denetimle tehdit altında, kimse yatırım yapmıyor.

İçeride ikame yatırım yapılmadığı için yüksek kur, ithal girdi oranını düşürmedi. Eylül-Ekim aylarında altın ithalatında düşme cari fazla yarattı. Ama altın hariç ithalat yine ihracattan fazla arttı.

Enflasyonla mücadele zorlaştı. Çünkü, kur şokları üretici ve tüketicide panik, piyasada kaos yarattı. Ayrıca değersiz TL tüketimi artırdı ve tasarrufları düşürdü. Tasarruflar ölü yatırımlara gitti. Mal ve hizmet arzı daraldı. Mamafih ayçiçeği gibi yağların satışında kısıtlama başladı.

Şirketlerin, bankaların, Türkiye'nin döviz cinsinden borçlarının TL maliyeti arttı, yeni borçlanma maliyetleri arttı. Böyle giderse, iflaslar artar, borsa çöker ve Türkiye dış borçlarında temerrüde düşer. Bunlar buhran demektir.

Faiz ısrarı ve yüksek kur ekonomide buhran riskini artırdığına göre neden aynı yolda ısrar ediliyor?

Toplum zaten kaybetti. Kaybedeceği de açıkken, buhrana yol açacak bir faiz ısrarı ve getirdiği yüksek kurdan kim kazanır?

Kur artışlarından tek kazanan, kamu özel iş birliği yolu ile talep ve kur garantisi verilen, devletin dış borçlarına talip olduğu müteahhitlerdir. Bunlar kimdir ve neden Türkiye'den daha önemlidir?

İbrahim Kahveci

Tersine gitmek!

Bugün ülkem için ne yapabilirim, ne önerebilirim?

Baksanıza, AK Parti yöneticisi Japon Yeni örneğini veriyor. Nasıl vermesin ki bu örneği: 1 dolar tam 114 Yen ediyor. Oysa 1 dolar sadece ve sadece 11,0 TL ediyor.

O zaman niye dert ediniyorsunuz?

İyi ama para birimlerinin değeri zaman içindeki değişimlerle alakalıdır. Mesela 20 yıl önce de 1 dolar 114 Yen ediyordu. Oysa bugün 1 dolar 11,0 TL ediyorsa bunun yanına altı adet sıfır eklememiz gerekiyor. Ya da şöyle söyleyelim: 20 yıl önceye göre aslında 1 dolar 11.000.000 TL (On bir milyon TL) etmektedir. Çünkü biz TL'den tam 6 sıfır attık.

Hadi, bu attığımız sıfırları dikkate almayalım: Japon Yeni ABD Doları karşısında 20 yıldır aynı seviyede diyoruz. Oysa TL'nin dolar karşısındaki 20 günlük (işgünü) seyrine bakalım: Evet, sadece 20 iş günü öncesinde 1 dolar 9,50 lira ediyorken şimdi 11,0 liraya gelmiş durumda.

20 yılda değeri değişmeyen Japon Yeni ile 20 günde değeri yüzde 15 eriyen TL'yi mukayese etmek sanırım epey bir iktisadi bilgi gerektiriyor.

Gelelim düşük faiz meselesine...

Önceki gün Cumhurbaşkanı Erdoğan AK Parti Grubunda yaptığı konuşmada düşük faiz veren ülkeler olarak ABD ve Avrupa'yı örnek gösterdi. Hemen sonraki cümlelerinde de bu ülkelerin yaşadığı ekonomik sıkıntıları anlattı.

İyi ama ABD ve Avrupa hem ekonomik sıkıntıda hem de düşük faiz mi uyguluyor? Bu işte bir terslik olmalı...

19.11.2021

Gelin Şimdi asıl noktaya değinelim: 2008-09 küresel krize karşı ABD Merkez Bankası FED düşük faiz politikası uyguladı. Bu politika ile iki temel amaç açıkladı: 1- Düşük faizle ekonomi canlanıp enflasyon artacak 2- Sadece enflasyon artışı yetmez, yanında ücretlerde de artışı olacak.

Bakın çok önemli bir noktaya değiniyoruz: **ABD ve AB düşük faiz ile enflasyonu artırmayı amaçladılar.** Ek olarak ücret artıŐılarını da dikkate aldılar.

Biz ne diyoruz: Düşük faizle enflasyon da düşecek...

Hadi buyurun.

Enflasyonu artırmak için faiz düŐüren bu ülkelere bakıyor ve tersine politika uyguluyoruz.

128 MİLYAR \$'IN KARI

Bugün 1 dolar 11.0 lira.

Daha geçen yılın başında 1 dolar 6,0 liranın altındaydı. Ve bu düşük fiyat için 128 milyar dolar yaklaşık 6,0 lira civarından satıldı. (Bazı arkadaşlar bu satıŐın 6,30 lira ortalamadan olduğunu hesaplıyor)

Satılan 128 milyar doları kimler aldı? Şimdi bu soru çok daha önem kazanıyor. Çünkü Şu anda ucuza satılan bu doların karşılığı tam 600 milyar TL ediyor.

Bu satıŐın yarısı bile içeride alınmıŐ olduğunda elde edilen kazanç 300 milyar TL demektir.

Böyle bir parayı nerede ve nasıl kazanabilirsiniz?

Bilmem anlatabildim mi?

ŞEHİR HASTANESİ SEYRİ

Bir okurumdan Şu mesaj geldi:

“Şehir hastaneleri ne hiç gittiniz mi bilmiyorum. Ben bir aydır bir sağlık sorunun nedeniyle sık sık gider oldum. Benim gördüğüm Şehir Hastanelerine gittiğinizde en ufak bir Őikayetiniz olsa dahi neredeyse check-up'a varacak derecede bir dizi tahliller, tetkikler yapılıyor. Sorunun zm için en basit yollara baŐvurulması beklenirken sürekli o kiŐinin o günkü hastaneye maliyeti arttırılmaya alıŐıyor.

Doktor Muayenesi, 3 Doktor Konsültasyon, Tekrar Doktor Muayenesi, Kalp Grafisi, Ultrasound, Nefes Testi, Kan testleri (4 adet), Röntgen v.b.

19.11.2021

İlk gittiğimde hastane içerisinde 13.000 adım attım. İkinci gittiğimde 8.000 adım (tecrübe). Bu kadar tetkik muayene ve tahlil gerektiren biri 13.000 adımı nasıl atar. Bana bu işte bir yanlılık var gibi geldi.”

Şehir hastanelerinde hasta garantisi olmadığı söyleniyor ama hastalık garantisi olduğu buradan da görülüyor.

Pardon... 1 dolar 11 lira;

ama yol yaptı, köprü yaptı, hastane yaptı vs vs... Her türlü ödemeye lütfen devam ediniz.

EVLADININ GELECEĞİ!

TL hızla değer kaybediyor ve biz bunu bir film gibi izliyoruz. Ama filmin bir maliyeti var ve bu maliyeti seyirciler ödeyecek.

Sadece Hazine garantili müteahhitlere ödenecek yükümlülük Naci Ağbal sonrası 600 milyar lira daha arttı.

Bu sizin-bizim hepimizin borcu. Ama asıl fatura evlatlarımızın üzerine.

Evladının geleceğini bugünün siyasi aşkına feda edebilen kaç kişi vardır. Ya da bu bilince kaç kişi ulaşabildi?

Bekleyip göreceğiz.

Hande Fırat

Faiz indirimi politikasının nedenleri

19 Kasım 2021

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın faize bakış açısı yıllardır hiç değişmedi. Yüksek faize karşı olduğu biliniyor. Ancak ekonomideki veriler, günün koşulları, Türkiye'nin gerçekleri ortadayken, tüm gözler ekranlardaki kur göstergelerini takip ederken, "Neden faiz indiriliyor?" sorusu ortada duruyor.

Merkez Bankası'nın politika faizini yüzde 15'e indirmesinden bir gün önce Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın AK Parti grup toplantısında yaptığı konuşmada faiz indirimi konusundaki kararlı duruşu soru işaretlerini arttırdı. Üstelik karar da konuşma da politikayı yanlış bulan çevrelerce eleştirildi. Ben de sorunun peşine düştüm... Faiz indirimi politikasının nedenlerini Cumhurbaşkanlığı'ndaki üst düzey kaynaklara sordum. Yanıtları madde madde şöyle:

Hükümet faiz indirimiyle ortaya çıkan faturanın farkında. Bu fatura göğüslenecek. Bir anlamda acı reçete şimdi uygulanacak.

Başlıca nedeni erken seçim olmaması. 2023 seçimlerine kadar ana hedef yatırımları arttırmak, işsizliği azaltmak ve alt gelir grubunu rahatlatmak olacak.

İktidar, 2023 seçimlerine yüksek faiz, yüksek enflasyon ve yüksek işsizlik oranlarıyla gitmek istemiyor. Yatırımları arttırarak, işsizliğin azaltılması amaçlanıyor.

Bu politikanın seçilmesinde bazı ekonomik verilere güveniliyor.

Bu verilerin başında büyüme geliyor. Türkiye ekonomisi, 2021'in ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21.7 büyüdü. Yıl sonunda ise çift haneye kadar çıkabilecek bir büyüme tahmini yapılıyor.

Diğer veri, ihracat rakamları. İhracat ekimde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 20.2 artışla 20.8 milyar dolar oldu. Ocak-ekim döneminde ise ihracat geçen yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında yüzde 33.9 artarak 181.8 milyar dolar oldu.

Hükümet aynı zamanda dünyada genel ekonomik tablonun da sorunlu olduğuna dikkat çekiyor.

Kaynaklar Türkiye’de “**ekonomi yönetilemiyor**” yönünde bir algı oluşturulmaya çalışıldığını iddia ediyor. Bunun da “**psikolojik**” olduğu iddiasında.

Son olarak Merkez Bankası’nın rezervlerinin de korunduğu belirtiliyor.

Cumhurbaşkanlığı’ndan üst düzey kaynaklar, faiz indirim politikasını bu maddelerle gerekçelendiriyor. Bir buçuk yılda hükümet hedeflerine ulaşabilecek mi, göreceğiz. Ancak öyle ya da böyle, 2022 yılının zor geçeceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

SİYASET SAHNESİNDE LİDERLER GÖRÜŞMESİ

CUMHURBAŞKANI Erdoğan’ın salı günü AK Parti grubundaki konuşmasında ekonomiye ilişkin verdiği mesajların ardından, Cumhurbaşkanı, MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli** ile; CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu** ise, İYİ Parti Lideri **Meral Akşener** ile görüştü. **Kılıçdaroğlu-Akşener** görüşmesine iki partinin ekonomi kurmayları da katıldı. Millet İttifakı’nın, ekonomideki gelişmeleri masaya yatırdığı toplantı Ankara’da son dönemde CHP Lideri **Kılıçdaroğlu**’nun izlediği siyasetin devamı olarak görülüyor. “**Ön alma**” politikasını sürdürüyor yorumları yapılıyor. Ankara’da “**sürpriz**” olarak nitelenen **Erdoğan-Bahçeli** görüşmesinin ise Cumhurbaşkanı’nın daveti ile gerçekleştiği belirtiliyor. Ekonominin yanı sıra güncel meselelerin de ele alındığı görüşmeyle ilgili yapılan değerlendirmelere gelince...

Cumhurbaşkanlığı kaynakları, iki liderin ilişkilerinin ve uyumlarının çok iyi olduğunu belirtiyor.

İki liderin birlikte fotoğraf vermesinin ve iyi ilişkilerinin “**istikrar**” açısından önemli olduğuna dikkat çekiyorlar.

Kaynaklarım, AK Parti içinde farklı düşünceleri dile getirenlerin de bu fotoğraf sonrasında genel politikaya uyum sağlamak noktasına geri dönmek durumunda kaldıklarına da işaret ediyorlar.

Gelelim siyasetin son dönemdeki tartışmasına yani Cumhurbaşkanlığı seçiminde 50+1 oy oranı aranması tartışmasına... MHP Lideri **Devlet Bahçeli**’nin bu konuda geri adım atılmaması gerektiği açıklamasının ardından konunun gündemden çıktığı yorumları yapılıyor.

19 Kasım 2021, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Kime inanalım?

Dünyayı eski biçimde izlemek yetmiyor. Pek çok yeni unsur kafaları karıştırarak galiba dünyayı da değiştiriyor.

Bundan en fazla salgın döneminde kuşkulandık. Çin'in Vuhan şehrinde ortaya çıkan bir virüs, bütün dünyayı çığırından çıkardı.

Milyonlarca öğrenci okullara gitmedi, insanlar evlerine kapandı ve birbirlerinden nefret eder oldular. Karı-koca ayrılıkları zirveye ulaştı.

Şimdi bütün bu olayların sorumlusu olarak birkaç tane süper zengini görmeye çalışıyoruz.

Bunların başında da **Bill Gates** geliyor.

Bill Gates, sözde Afrika'daki salgınları önlemek için ilaç fabrikaları kuracaktı. Derken bir baktık ki Türkiye'de arazi almaya çalışıyor.

Bu da yetmedi, şimdi "**Çiçek hastalığı tehlikesi var**" diye yeni bir aşı kampanyasının öncülüğünü yapıyor.

BU ZENGİNLERDEN KUŞKULUYUZ

Yeni dünyada izlenmesi gereken bir diğer kişi de elektrikli arabayı yapan **Elon Musk**. Bu adam bir yandan 5-6 milyar dolarla dünyanın açlıktan kurtulamayacağını iddia ediyor, hayatı Mars'a taşımaya çalışıyor, diğer yandan ise Bitcoin gibi dijital paralarla dolara karşı savaş açıyor.

Bir de **Jeff Bezos** var.

Perakendeciliği dünya çapında bir imparatorluk haline getiren garip bir Amerikalı. Bu adamın fantezisi de uzay. Arada bir uzaya yolculuk yapmayı marifet sanıyor. Başta da söylediğim gibi, bu yeni dünya adeta gerçek olmayan bu adamların davranışına bağlı gelişmeler gösteriyor.

19.11.2021

Bütün dünyada kuşku var. Acaba bu salgınları bunlar mı üretiyor? Aşılardan ve yasaklardan doğan servetler bunlara mı gidiyor? Bilemiyoruz.

GERÇEKLERDEN AYRILMAYALIM

Biz Türkiye olarak gerçekçiliği seçmeliyiz.

Açıkçası bu yeni dünya düzeni, Türkiye'yi de biraz çığırından çıkardı.

İki senedir her akşam televizyonda sağlıkla ilgili birbirini tutmayan mesajlar dinliyoruz. "**Hastalık bitecek**" deniyor, derken ölü sayısı artıyor. Ve her gün aşı rakamları veriliyor ama sonuç değişmiyor.

Demek istediğim şu: Gerçeklerden ayrılmayalım. Biz kendimizi bu süper zenginlere ve onların ürettiği hastalıklı dünyayı kaptırırsak aklımız başımızda kalmayacak. Şu anda durum biraz öyle değil mi?

Fatih Altaylı

Bizi kıskanan Japonlar

Cahillerle ya da cahil taklidi yapanlarla mücadele hayli zordur.

Konuları öylesine saçma, öylesine akıldan ve izandan uzak bir şekilde ele alırlar ki, yanıt bile veremezsiniz. O düzeyde yanıt vermek bile mümkün değildir çünkü. Bunun son örneği Japon yeni, Türk lirası karşılaştırması.

Bir Amerikan doları 11,5 Türk lirasına denk gelmeye başlayınca, Türk ekonomisinin güçlü olduğunu cühelaya kanıtlamak isteyen cahiller, “Bakın bir 110 Japon yeni 1 dolar ediyor. Paraları bizden daha değersiz. Ama Japonlar ekonomimiz kötü demiyor” diyerek 70 üzerinde IQ’ya sahip herkesin zekasıyla dalga geçmeye başladılar.

Madem öyle gelin parası değersiz Japonya’ya bir göz atalım.

Japonya 5,5 trilyon dolarlık ekonomik büyüklüğü ile ABD ve Çin’den sonra dünyanın en büyük 3. ekonomik gücü.

Türkiye’nin de hemen hemen 10 katı büyüklükte bir ekonomiye sahip.

Kişi başı geliri ise yaklaşık 43 bin dolar.

Yani bizim 7 katımız.

Yıllık ihracatı pandemi öncesi 738 milyar dolarla bizim ihracatın hemen hemen 6 katı.

Ancak pandemiden sonra 650 milyar dolara düşerek hemen hemen 5 katımızda kaldı. (2021’in ilk üç ayında Japonya’nın ihracatı yüzde 31 arttı.)

Japonya’nın enflasyon oranı yüzde 1 civarı. Yani bizim açıklanan “resmi” enflasyonun 20’de biri.

Yüzde 2,4 olan işsizliği ise bizim resmi işsizliğimizin 10’da biri.

1440 dolar olan asgari ücreti ise benim bu yazıyı yazdığım saatlerde 16 bin 500 TL’ye denk geliyordu ve bizim asgari ücretin 6 katı.

19.11.2021

Ve Japon yeninin dolar karşısındaki değeri 1990'ların başından beri hemen hemen hiç değişmiyor.

1 dolar 100 yen civarında yüzde 10 iniyor, yüzde 10 çıkıyor.

Dolar Japon yeni karşısında bizde olduğu gibi 8 yılda 6 kat değer kazanmıyor.

Ve muhtemelen Japonya'da iktidar partisi sözcüleri, hitap ettikleri vatandaşı beyinsiz ahmaklar yerine koymuyor.

Japonya'da hiçbir siyasetçinin aklından vatandaşın akli ile alay etmek dahi geçmiyor.

Yani işin özü şu.

Biz bizim siyasetçilerden beceriksizliklerin bedelini harakiri yaparak ödemelerini falan beklemiyoruz.

Bizi aptal yerine koymasınlar yeter.

Gerisine sonra bakarız.

Tamam mı!

Pfizer'in ilacı 6 bin TL mi olacak?

Daha önce yazdım, sonra başkaları da yazdı. Pfizer, COVID 19'a karşı yüzde 89 etkili olduğunu açıkladığı Paxlovid adını verdiği bir ilaç geliştirdi.

İlaç şu an "Acil Kullanım" için FDA'in onayını bekliyor.

Bu arada Pfizer de ilacın gelir düzeyi düşük ülkelerde de kullanılabilmesi için, eşdeğerlerinin üretilmesine izin veren bir anlaşmayı 95 ülke ile imzaladı.

Bu ülkeler, Paxlovid'in jeneriğini üretebilecek ve ucuz fiyata COVID hastalarında kullanabilecekler.

Ancak Pfizer'in anlaşma yaptığı ülkeler arasında ne yazık ki, Türkiye yer almıyor.

Pfizer Türkiye'de bu ilacın jeneriğinin üretilmesine izin vermedi.

Büyük ihtimalle kendi üretecek ve kendi satacak.

İlacın ABD fiyatı Merck'in daha düşük etkili ilacından 170 dolar daha ucuz.

Paxlovid'in bir tedavilik dozu 530 dolar.

Yani ilaç gelene kadar kaçta çıkar bilemem ama bugünün fiyatları ile yaklaşık 6.000 TL.

19.11.2021

Bu fiyat elbette hastaneye yatmaktan, yoğun bakıma alınmaktan ve hatta ölmekten daha düşük bir maliyet ama yine de Türkiye için hayli yüksek.

Bakalım Pfizer jenerik üretimine dahil etmediği Türkiye’de bu ilacı kaçta satacak.

Tuzak önerge

Madem sağlık meselesine girdik oradan devam edelim.

Muhalefet partileri, TBMM’ye bir önerge vererek, Tip 1 diyabet hastası çocukların kan şekeri ölçen sensörün ve buna bağlı olarak gerekiyorsa çocuklara insülin veren pompanın SGK kapsamına alınmasını istediler.

20 bin çocuğun hayat koşullarını iyileştirecek, okula sorunsuz devam etmelerini sağlayacak, ailelerin içine rahatlatacak bir önerge.

Bu son derece insani talep, ne yazık ki, iktidar ortaklarının oyları ile TBMM’de reddedildi.

Belli ki, iktidar tarafı önergenin içeriğine bakmıyor.

Muhalefetten geldi ise hemen reddediyor.

Bence muhalefet partileri “Allah birdir ve ondan başka tanrı yoktur” diye bir önerge versinler.

Zannederim muhalefetten geldi diye onu bile reddedeceklerdir!

Bu troller gerçekten çok salak

İki gün önce İstanbul’daki yeni televizyon kulesinden fotoğraf çeken iki turistin tutuklanmasının ne kadar aptalca bir iş olduğunu yazdım.

İktidar trolleri kudurmuş gibi saldırıya geçtiler.

Neymiş, Türkiye’ye değil İsraililere sahip çıkmışım.

Bu garabete sahip çıkmayarak Türkiye’ye sahip çıktığımı, Türkiye’nin komik bir ülke haline düşürülmesine karşı çıktığımı anlamalarını elbette beklemiyordum.

Böyle bir izandan yoksun olmasalar, zaten üç kuruşa trollük yapmazlardı.

Ama dün bu iki turist serbest bırakılıp ülkelerine gönderilince birdenbire sesleri kesildi.

Hele hele İsrail’in Cumhurbaşkanı’na teşekkürü sonrası tamamen sustular.

Geriye kala kala bağımsızlığını yitirdiği bir kez daha tescillenmiş ve biraz daha yıpratılmış bir Türk adaleti imajı kaldı.

19.11.2021

Kitap

Millet "Biz bu ekonominin kitabını yazdık" cümlesine çok takıldı.

Ben ise hiç ama hiç takılmıyorum.

Kitap yazmayı engelleyen bir yasa, bir kural, ya da bir etik anlayışı yok.

Herkes kitap yazabilir.

Ama her yazılan kitap ya da kitaplarda yazan her şey doğrudur diye bir kural da yok.